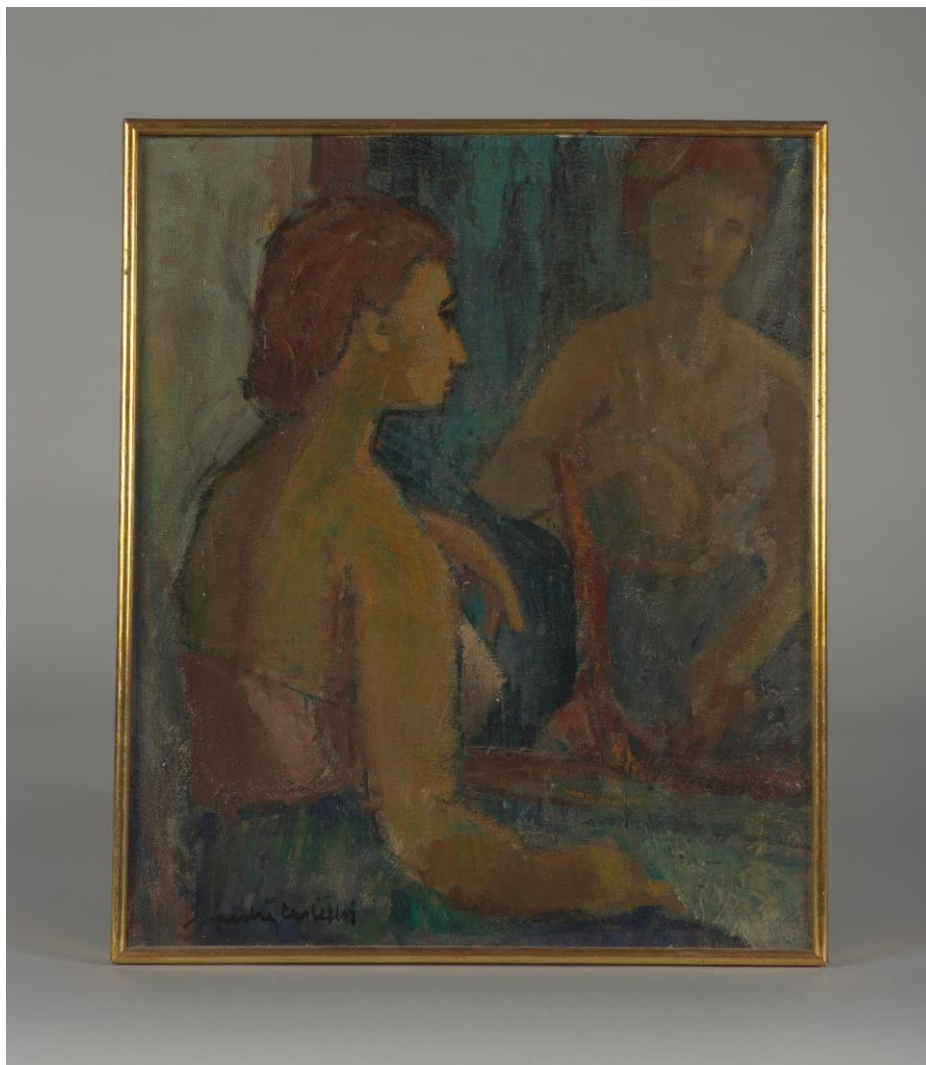

INFORME FINAL DE CONSERVACIÓ RESTAURACIÓ

Escena amb una dona al davant d'un mirall

Retrat núm. H-10747

CRBMC 14.239

Pintura sobre tela

Direcció de la intervenció: Centre de Restauració de Béns Mobles (CRBMC)

Informe redactat per: Teresa Schreibweis Torrents, Conservadora-restauradora de pintura sobre tela

Data de l'informe: 20 d'octubre de 2021

DADES DE LA INTERVENCIÓ

DIRECCIÓ DE LA RESTAURACIÓ CRBMC

COORDINACIÓ: Maite Toneu Puig

RESTAURACIÓ: Teresa Schreibweis Torrents

SERVEIS TECNOCIENTÍFICS:

Fotografies: Ramon Maroto

Tècniques d'anàlisi: Ricardo Suárez

Anòxia: Pep Paret

ANY DE LA RESTAURACIÓ:

Inici octubre 2021

Final octubre 2021

LLOC: CRBMC

FITXA TÈCNICA: IDENTIFICACIÓ DEL BÉ

NÚM. DE REGISTRE DEL CRBMC: 14.239

CLASSIFICACIÓ GENÈRICA: pintura

MATERIAL / TÈCNICA: Tècnica amb pintura vinílica

TÍTOL / TEMA: Escena amb una dona al davant d'un mirall

AUTOR: Lluís Mestre Castellví

DATA / ÈPOCA: segle XX

DIMENSIONS: 56,9 x 47,9 x 3,3 cm (amb marc)

55,1 x 46,3 x 1,9 cm (sense marc)

PROCEDÈNCIA: Museu d'Hospitalet, núm. registre: H-10747

LOCALITZACIÓ: CRBMC, taller 2

DADES TÈCNIQUES

ESTAT DE CONSERVACIÓ: regular

EXÀMEN ORGANOLÈPTIC

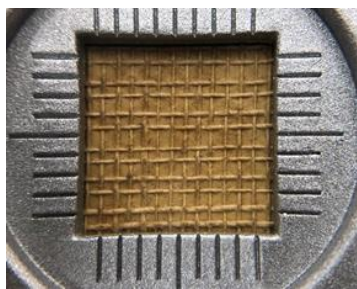
Suport

Tela

La tela té unes dimensions aproximades de 57,1 x 48,3 cm. El teixit de la tela està compost per un tafetà senzill (1:1) amb una trama tancada de 13 (fils horitzontals) x 12 (fils verticals) fils/cm². Els fils presenten una torsió de Z. Segurament es tracta de teles de fibres de cotó. La coloració de la tela és d'un beix groguenc. Probablement es tracta d'una tela comercial, comprada ja preparada amb una capa de preparació. Presenta un impremta d'una casa comercial a la zona inferior, a l'esquerra. El tramet es veu relativament regular i obert, puntualment es pot observar alguna irregularitat en els fils i algun nus. La tela està clavada amb gavarrots (diàmetre del cap: 5 mm) al seu bastidor: dalt – 8 gavarrots; baix – 7 gavarrots; esquerre – 7 gavarrots; dreta: 8 gavarrots. Es tracta del seu clavat original.

L'estat de conservació de la tela és regular-dolent. La tela està fràgil i molt trencadissa. La qualitat del teixit és baixa, la tela té tendència a crear deformacions perquè la capa pictòrica crea més tensió que la tela mateixa. Presenta un gran estrip de 4,5 x 5 cm en forma de creu. Al revers es veuen diversos clivellats de l'anvers enfosquits causats per cops. Presenta unes taques vermelles causades segurament per una rascada amb algun material de color vermell. Els gavarrots estan parcialment oxidats i en algun punt han provocat una oxidació de la mateixa tela. Totes les vores estan retallades i desfibrades. La tela presenta al damunt de la superfície i entre tela i bastidor una capa de pols i brutícia acumulada, causat per un mal emmagatzematge.

Detall microscopi de la tela de tafetà

Detall de la tela de tafetà

Estrip a la zona inferior

Detall de l'estrip a la zona inferior

Clivellat vist des del revers

Impremta de la marca de la tela

Bastidor

Pel que fa a la fusta del bastidor, es tracta segurament de fusta de pi enfosquida. Els dos llistons horitzontals fan 41,8 x 4,3 x 1,9 cm i els dos llistons verticals tenen unes mides de 50,9 x 4,2 x 1,9 cm. Es tracta de llistons de fusta, són bisellats (gruix del bastidor banda interna: 1,5 cm) i encaixats amb el sistema d'encaix espanyol. Presenta quatre falques, un en cada encaix. Es pot observar un nus: llistó superior: 1. El llistó de dalt, al mig, hi ha una baga tancada, el sistema de subjecció. Al llistó de l'esquerra hi ha una inscripció escrita amb llapis il·legible. Al llistó inferior, a l'esquerra, es troba un número de registre escrit amb retolador: *H-10747*.

L'estat de conservació és bo-regular. En el moment que es va muntar no es va fer del tot correcte, els llistons no encaixen del tot. Presenta algunes rascades puntuals causades per cops i els claus del muntatge del marc van marcar la fusta. Hi ha atac biològic en forma de xilòfags i brutícia i pols acumulada. La baga està oxidada.

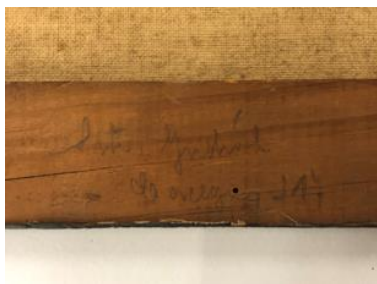
Encaix esquerre, dalt; falca

Encaix dret, dalt; falca

Encaix dret, baix; falca; siglat

Inscripció escrita amb llapis

Antic sistema de subjecció

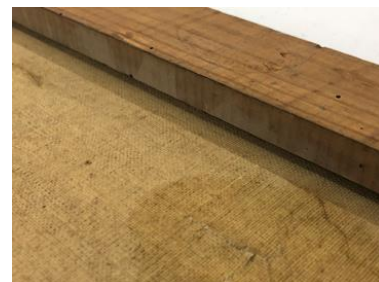
falca

Rascades; clau marcat

Atac de xilòfags

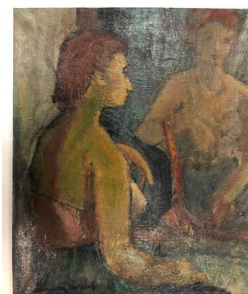

Pols i brutícia acumulada

Capa de preparació / capa pictòrica

Es tracta d'una capa fina de preparació de color blanc. Segurament es tracta d'una tela comercial que ja venia preparada, també els perímetres presenten preparació molt homogènia. L'adhesió de la capa de preparació a la tela és pitjor que l'adhesió de la capa pictòrica a la capa de preparació.

L'estat de conservació és bo-regular. Hi ha una petita pèrdua de la capa de preparació a la banda superior de menys d'1cm. També hi ha alguna micropèrdua a la zona de l'estrip. La capa de preparació dels perímetres té una coloració grisa degut a la pols i el pas del temps.

Segons l'anàlisi es tracta d'una pintura amb un aglutinant vinílic. L'artista segurament va utilitzar emulsions viníliques preparades. En la composició predominen els colors blau-taronja/vermell-verd. La capa pictòrica presenta gruixos i deixa veure una pinzellada dinàmica. La capa pictòrica segueix a les bandes.

L'estat de conservació és regular. Hi ha petites pèrdues de policromia a la zona de l'estrip i a la banda de dalt. Es pot observar desgast i micropèrdues a les vores del quadre. Degut a les tensions del bastidor i degut a la mala qualitat de la tela hi ha deformacions a les cantonades. La superfície pictòrica pateix un clivellat causat per cops. A la vora de la dreta, a baix, hi ha restes de daurat, provenint segurament del marc. A tota la superfície pictòrica hi ha pols i brutícia acumulada.

Detall de la pinutra

Detall de la pintura

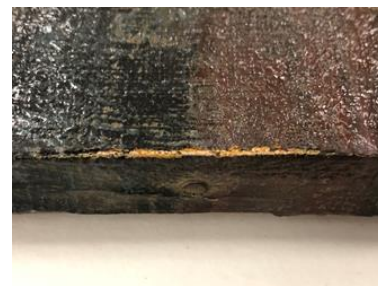
Firma de l'artista

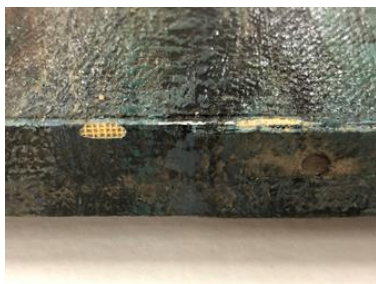
Deformacions al encaixos dels bastidors

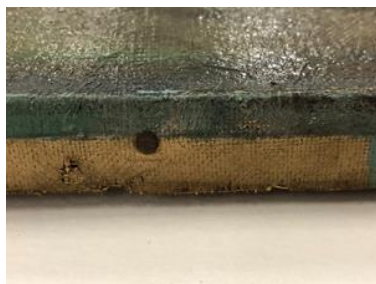
Estrip vist per l'anvers

Micropèrdues a les vores

Petita pèrdua de menys d'1 cm

Capa pictòrica a les bandes; capa de preparació amb capa de pols

Restes de daurat

Capes superficials

La superfície presenta un vernís que, segurament, es va aplicar quan el quadre ja estava muntat al marc. Un cop tret el marc es veu la reserva on el marc tapava la capa pictòrica. Les anàlisis realitzades han donat que l'artista utilitzava dos tipus diferents de vernissos: un vernís nitrocel·lulòsic i un vernís cetònic.

L'estat de conservació és regular, el vernís s'ha engroguit. Hi ha acumulada una capa lleu de brutícia i pols.

Reserva a les vores on el marc tapava la pintura

Brillantor del vernís

Brillantor del vernís

Marc

La pintura va acompanyada d'un emmarcament que està compost de quatre peces de fusta amb les cantonades arrodonides, segurament de pi. Té dos muntants verticals de les mides 56,9 x 1,0 cm i dos travessers horitzontals de 47,9 x 1,0 cm. Les fustes tenen un gruix de 3,3 cm. Els llistons tenen una aresta rebaixada perquè pugui entrar el quadre (0,4 cm d'ample per 2,3 cm d'alt). No es veu la fusta perquè està pintada de blanc amb línies vermelles. Les cantonades encaixen en diagonal i estan clavades amb claus (dos per encaix). Segurament estan encolades. Al llistó de baix hi ha una inscripció amb les mesures aproximades del marc. El marc està muntat amb l'ajuda de claus doblegats (2 x 0,2 cm) al bastidor del quadre: dalt – 1, baix – 1; esquerre – 3, dreta – 3. També hi ha 3 puntes molt enfonsades a la fusta, una a cada banda al mig (menys la banda de dalt).

A l'anvers l'emmarcament està daurat i no té cap mena de motlures o decoració a part de què l'acabat és arrodonit. A sota del daurat es troba una capa de preparació blanca, possiblement de guix i un bol de color vermell.

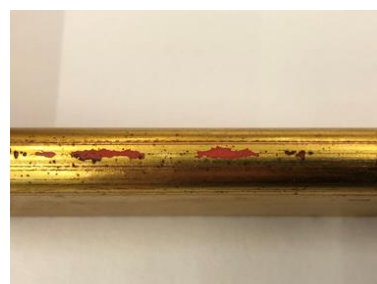
L'estat de conservació del marc és regular. A les cantonades i les bandes hi ha pèrdua matèrica de la capa de preparació i cromàtica del daurat. El daurat presenta moltes rascades, taques d'oxidació i desgast. Es pot observar una capa de brutícia i pols acumulada. Al revers té algunes rascades, cops i taques.

Marc, anvers

Desgast i pèrdua del daurat

Desgast i pèrdua del daurat

Oxidació del daurat a la banda superior

Taques i desgast

Marc, revers

Interior pintat de blanc i vermell

Inscripcions fet amb llapis

Tres forats a causa de l'eliminació de les puntes

PROPOSTA INTERVENCIÓ

GENERAL	Tractament d'anòxia. Documentació fotogràfica. Anàlisi i diagnosi. Informe final de la intervenció.
BASTIDOR	Neteja mecànica i química de la fusta del bastidor. Eliminació dels claus que clavaven el marc al bastidor i han quedat clavats al bastidor. Muntatge d'un sistema de fixació de les falques perquè no caiguin i danyin la tela.
TELA	Neteja mecànica del suport de tela. Aplanat de les vores de la tela arrugades amb calor i humidificació controlada. Minimització de les deformacions de la tela mitjançant aplanament i humidificació controlada de la tela. No es descarta desclavar puntualment la tela del bastidor per a poder tensar la tela on calgui. Consolidació de la tela: tractament de l'estrip seguint el criteri de la mínima intervenció amb el sistema de la microcirurgia tèxtil. Protecció de la tela a la zona de l'estrip a la vora. Presentació del revers: protecció dels revers mitjançant l'aplicació de tela sintètica de polietilè d'alta densitat o d'un altre sistema similar.
CAPA PREPARACIÓ CAPA PICTÒRICA	Fixació de la capa pictòrica i preparació a les zones de despreniment (micropèrdues a la zona del marc). No es descarta realitzar fixacions preventives. Neteja mecànica de la capa pictòrica. Neteja de la superfície de la policromia amb un sistema aquós, mitjançant el control del pH i la concentració iònica. Es minimitzarà la difusió i retenció de la humitat. Si es veu necessari anivellament de les llacunes amb massilles de reintegració. Es controlarà la idoneïtat estructural de les mateixes respecte a la capa de preparació original. Sistema de presentació: Reintegració cromàtica il·lusionista amb aquarel·les i/o pigments al vernís.
MARC	Eliminació claus. Consolidació i fixació de les vores de despreniment. Neteja mecànica i química. Anivellament de les llacunes amb massilles de reintegració. Reintegració cromàtica il·lusionista amb aquarel·les i miques. Col·locació i muntatge del quadre al marc amb platines.

PROCÉS D'INTERVENCIÓ DEL QUADRE

Fixació de de la capa pictòrica per evitar més pèrdua.		Cola de pells al 5% en H ₂ O dest.
Eliminació de la baga oxidada que era l'antic sistema de subjecció.		Alicates
Neteja mecànica del suport de tela eliminant la pols i la brutícia que hi ha a la superfície. S'ha netejat l'espai entre tela i bastidor, traient pols i brutícia que deformaven la tela.		Aspiradora amb filtre Hepa (Starmix Zyklon), espàtula, paletina
Neteja mecànica i química de la fusta del bastidor per a eliminar pols i brutícia superficial amb paletina i després amb una solució aquosa i dissolvent.		paletina hisops H ₂ O dest. i alcohol (50:50)
Neteja mecànica de la capa pictòrica.		paletina suau

Neteja de la superfície de la policromia amb un sistema aquós, mitjançant el control del pH i la concentració iònica.

S'ha pogut eliminar un vel grisós de pols i brutícia.

net | brut

buffer 6.3; hisops

Minimització de les deformacions de la tela mitjançant aplanament i humidificació controlada de la tela.

paper secant, fustes, pesos

Consolidació del bastidor omplint la pèrdua matèrica en un dels llistons amb una massilla bicomponent amb base epoxídica.

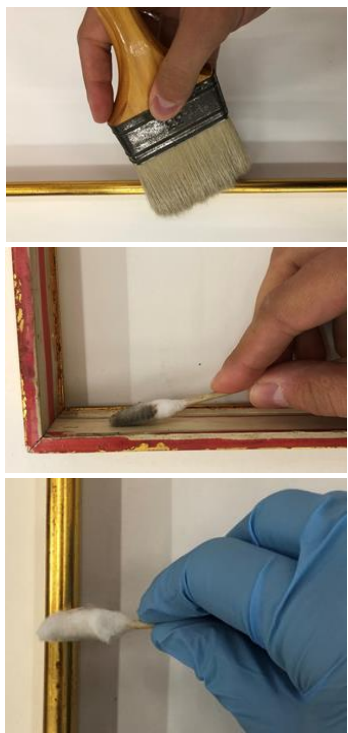
Balsite®, espàtula de guixaire

Consolidació de la tela: tractament de l'estrip seguint el criteri de la mínima intervenció amb el sistema de la microcirurgia tèxtil reteixint la tela amb fils de lli i adherint-les amb una cola orgànica. Forats petits s'han omplert amb borrissol de tela de lli. Per a protegir la zona s'ha aplicat una tela sintètica amb un adhesiu sintètic.		espàtula calenta (STEM A-3210 EC), microscopi, pinces tissors, pinzell fi, microsoldador, adhesiu fórmula Heiber (cola d'esturió i midó de blat 1:1), tela de gasa de polièster, Beva 371® i Ciclohexà (1:2), paper siliconat fusta, pesos
Anivellament de les zones de pèrdua de la capa pictòrica i de preparació amb estuc tradicional. Les vores s'han desestucat amb el mateix buffer utilitzat per a la neteja.		Cola de conill Lefranc&Bourgeois®, H₂O cola: 1:9 cola en H₂O desionitzada Massilla: 50 g d'H₂O cola, 80 g de carbonat càlcic, espàtula de guixaire buffer pH 6.3
Sistema de presentació: Reintegració cromàtica de les pèrdues de la capa pictòrica de manera il·lusionista amb aquarel·les.		Aquarel·les Winsor&Newton® pinzell de retoc H₂O dest.; pintura Gamblins®, 2-Propanol

Aplicació d'una protecció preventiva de les falques perquè no puguin caure en el futur i danyar la tela.		Dremel® Stylo Model 2050, broca 1mm, cargols, volanderes, fil de lli d'enquadernació
Protecció del revers amb Tyvek, col·locant velcro d'1 cm d'amplada a tot el perímetre del marc.		Tyvek® 1622E i Velcro®

PROCÉS D'INTERVENCIÓ DEL MARC

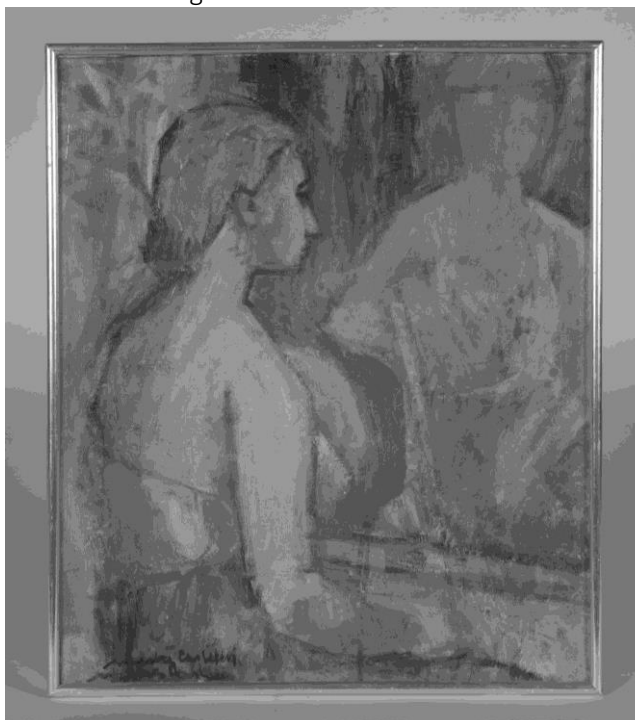
Eliminació dels claus oxidats que fixaven el marc al bastidor. Eliminació de les tres puntes. Com que estaven tan enfonsades, s'ha hagut de rebaixar al voltant la fusta mecànicament.	 	Alicates, bisturí
Neteja mecànica i química del marc per a eliminar pols i brutícia superficial amb paletina i després amb una solució aquosa i dissolvent.		paletina isocetà, H₂O dest., hisops

		
Anivellament de les zones de pèrdua de la capa pictòrica i de preparació amb estuc tradicional. Les vores s'han desestucat amb el mateix buffer utilitzat per a la neteja.		Cola de conill Lefranc&Bourgeois®, H₂O cola: 1:9 cola en H₂O desionitzada Massilla: 50 g d'H₂O cola, 80 g de carbonat càlcic, espàtula de guixaire buffer pH 6.3
Sistema de presentació: Reintegració cromàtica de les pèrdues de la capa pictòrica de manera il·lusionista amb aquarel·les.		Aquarel·les Winsor&Newton®, Gansai Tambi Starry Colors Kuretake®, pinzell de retoc, H₂O dest.
Col·locació del quadre a dins del marc i fixació amb ballestes.		ballestes, cargols, tornavís

FOTOGRAFIES UV, IR, LLUM RASANT

Fotografia amb llum ultraviolada

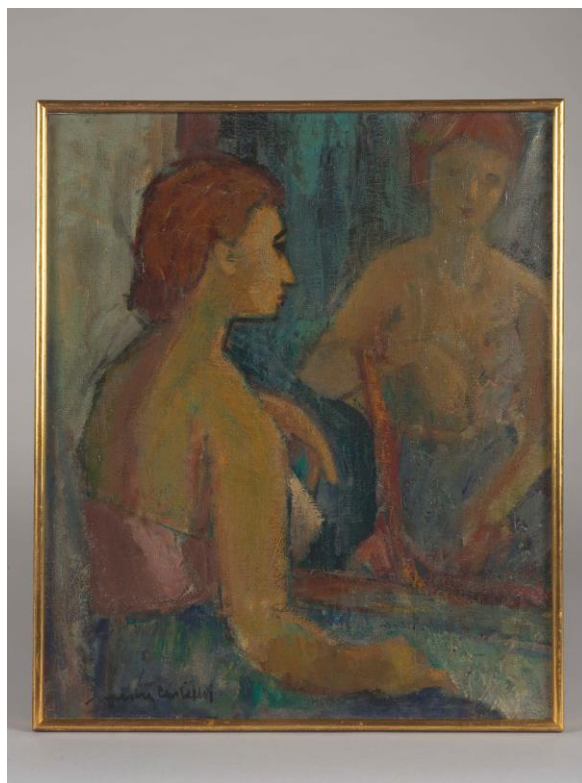
Fotografia amb llum infraroja

Fotografia amb llum rasant

FOTOGRAFIES ABANS - DESPRÉS

CONSELLS DE CONSERVACIÓ PREVENTIVA

HUMITAT RELATIVA: 40-55% (fluctuació màxima diària: 5%)

TEMPERATURA: 18-22°C (fluctuació màxima diària: 2°C)

IL·LUMINACIÓ: Màxim 200 lux, lliures de radiació infraroja i ultraviolada. En el cas que hi hagi presència de pigments laca orgànics sensibles a la llum, els nivells d'il·luminació haurien de reduir-se a 50 lux.

Com que l'efecte de la llum és acumulatiu i irreversible, és important disminuir els temps d'exposició tot el possible, així com els nivells d'il·luminància.

Barcelona, 29 de novembre de 2021

Teresa Schreibweis Torrents

Conservadora-restauradora de Béns Culturals